

Η Σύρος έχει έκταση 86 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πάνω από 20.000 κατοίκους, αποτελώντας το μεγαλύτερο πληθυσμιακά νησί των Κυκλάδων.

Πρωτεύουσα της Σύρου, και των Κυκλάδων, είναι η Ερμούπολη, μια θαλασσινή πολιτεία που συναρπάζει από την πρώτη στιγμή τον επισκέπτη με τα εντυπωσιακά διώροφα και τριώροφα νεοκλασικά αρχοντικά της, απλωμένη περιμετρικά γύρω από το μεγάλο φυσικό λιμάνι των ανατολικών ακτών, ως πάνω ψηλά στους δυο λόφους που δεσπόζουν στην πόλη, με τον καθολικό ναό του Αγίου Γεωργίου και τον ορθόδοξο ναό της Αναστάσεως στις κορυφές τους.

Η Ερμούπολη δημιουργήθηκε μέσα στην Επανάσταση του 1821 και γρήγορα εξελίχθηκε σε μεγάλο κέντρο διακομιστικού εμπορίου μεταξύ ανατολής και δύσης. Το 1826, οι κάτοικοι της νέας πόλης υιοθέτησαν την ονομασία Ερμούπολη αφιερώνοντάς την στον κερδωό Ερμή. Με την πάροδο του χρόνου δημιουργήθηκαν στην πόλη βιοτεχνίες, εργαστήρια και το Νεώριο. Την οικονομική ακμή της Ερμούπολης συνόδευσε η πολιτιστική άνθηση και, έτσι, στην πόλη του κερδωού, αλλά και του λόγιου Ερμή, σχηματίστηκε για πρώτη φορά μια γνήσια ελληνική αστική τάξη. Αυτό αποτυπώθηκε και στην αρχιτεκτονική της νέας πόλης, όπου δημιουργήθηκε ένας ρυθμός σύμφωνος με την αρχή του ρομαντικού κλασικισμού, αλλά επηρεασμένος από τα δυτικά πρότυπα.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο Όμηρος την ονομάζει Συρία και τα αρχαιότερα ίχνη κατοίκησης ανάγονται στο τέλος της νεολιθικής εποχής, μεταξύ 4000 και 3000 π.Χ. Κατά την περίοδο της άνθησης του κυκλαδικού πολιτισμού (3200-2000 π.Χ.) αναπτύχθηκε ο περίφημος πολιτισμός Σύρου-Κέρου (Χαλανδριανή, Καστρί, διαδρομή 6).

Η νεότερη ιστορική πορεία της Σύρου σηματοδοτήθηκε το 1207, με την κατάληψή της από τους Ενετούς και την ίδρυση της μεσαιωνικής πόλης (διαδρομή 1). Επί τουρκοκρατίας διοικήθηκε με εξαιρετικά προνόμια και κατά την Επανάσταση του 1821 ήταν υπό γαλλική προστασία, αποτελώντας έτσι ασφαλές καταφύγιο για τους διωκόμενους αγωνιστές, με αποτέλεσμα να γνωρίσει μια εκπληκτική εμπορική και πολιτιστική ανάπτυξη ως τις αρχές του 20ού αιώνα.

ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Νότια της Ερμούπολης βρίσκονται οι οικισμοί Μάννα και νω Μάννα, με θαυμάσιες νεοκλασικές επαύλεις, και η Αζόλιμος, η πιο κοντινή παραλία στην Ερμούπολη, με πολλά καταλύματα και ταβερνάκια με ντόπιο κρασί και τοπικούς μεζέδες. Στη νοτιοανατολική Σύρο βρίσκεται η Βάρη, με τις υπέροχες παραλίες και τον καθολικό ναό της Αμιάντου Συλλήψεως της Θεοτόκου στο γειτονικό Βουνάκι, που προσφέρει εκπληκτική θέα προς τη Βάρη. Ο Φοίνικας, παραθαλάσσιος οικισμός στη νοτιοδυτική Σύρο, διαθέτει ένα ασφαλές φυσικό λιμάνι, οργανωμένη μαρίνα και μια κοσμοπολίτικη παραλία. Οι Αγκαθωπές, στο μυχό του όρμου, είναι η μεγαλύτερη και ομορφότερη παραλία του νησιού, με πλούσια άμμο και καταγάλανα νερά. Ο Γαλησσάς, σ' ένα γραφικό τοπίο, είναι το κοσμοπολίτικο τουριστικό χωριό της Σύρου με τη μεγαλύτερη αμμουδιά, που τα καλοκαίρια ζωντανεύει από ντόπιους και επισκέπτες. Το Κίνι είναι ένας πανέμορφος οικισμός στο μυχό του όρμου, με ωραία παραλία και φημισμένες ψαροταβέρνες ενώ υπάρχει και καΐκι που κάνει δρομολόγια και για τις πιο απομονωμένες παραλίες Δελφίни, Γράμματα, Αετό και το διπλανό νησάκι της Βαρβαρούσας με την ομώνυμη παραλία.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Ερμούπολη

Η Ερμούπολη είναι σήμερα ένα ανοιχτό μουσείο, ένα μνημειακό αρχιτεκτονικό σύνολο που όμοιο του δεν παρουσιάζεται σε καμία άλλη πόλη της Ελλάδας!

Ο επισκέπτης, αφήνοντας τον παραλιακό δρόμο στο σημείο όπου συναντά το καλλιμόρφο άγαλμα της Εθνικής Αντίστασης και βαδίζοντας προς το εσωτερικό της πόλης, βρίσκεται σε μια θαυμάσια πλατεία του 19ου αιώνα, με τον ανδριάντα του ήρωα Ανδρέα Μιαούλη (1899), τη μαρμάρινη εξέδρα της μουσικής (1907), ψηλούς φοίνικες και πολλά καφενεία - ένας ιδανικός τόπος συνάντησης κατοίκων και επισκεπτών. Από τα σημαντικότερα αξιοθέατα της πόλης είναι το Δημαρχείο, έργο του Γερμανού αρχιτέκτονα Τσίλερ. Είναι από τα μεγαλύτερα δημαρχιακά μέγαρα της Ελλάδας. Είναι ένα εντυπωσιακό κτίριο που μοιάζει περισσότερο με ανάκτορο. Βρίσκεται στο βόρειο άκρο της Πλατείας Μιαούλη. Τριώροφο προς την πλατεία, λόγω της υψομετρικής διαφοράς γίνεται διώροφο στον πίσω δρόμο. Ο πρώτος όροφος είναι τοςκανικού ρυθμού, ο δεύτερος ιωνικού ενώ οι πύργοι στα δυο άκρα κορινθιακού ρυθμού. Στο Δημαρχείο στεγάζονται, εκτός από τις δημοτικές υπηρεσίες, το υποθηκοφυλάκειο, τα δικαστήρια και το Αρχαιολογικό Μουσείο.

Το κτίριο της Λέσχης «Ελλάς» (1862-63) στεγάζει το Πνευματικό Κέντρο Ερμούπολης, την πλουσιότερη Δημοτική Βιβλιοθήκη, την αίθουσα τέχνης «Ερμούπολη» και τη μεγάλη Αίθουσα Χορού. Κοντά στο Δημαρχείο βρίσκεται το πρώτο Γυμνάσιο της ελεύθερης Ελλάδας, που λειτούργησε το 1833, το δημοτικό θέατρο «Απόλλων» του 1862-64, με το εντυπωσιακό εσωτερικό, που είναι πιστό αντίγραφο της Σκάλας του Μιλάνου και το Ιστορικό Αρχείο. Πιο πάνω απλώνεται η συνοικία Βαπόρια, ένα γνήσιο νεοκλασικό αρχιτεκτονικό σύνολο με υπέροχα αστικά αρχοντικά του 19ου αιώνα, με περίτεχνο διάκοσμο, ολοάρμαρες επενδύσεις και πελώριες ξυλόγλυπτες πόρτες. Στα Βαπόρια δεσπόζει ο μεγαλοπρεπής ναός του Αγίου Νικολάου (του Πλουσίου) του 1848. Εδώ θα δείτε και το μνημείο του ταφου Αγωνιστή, έργο του γλύπτη Γ. Βιτάλη (1880). Στον ναό της Κοιμήσεως (1828) εκτίθεται η περίφημη εικόνα της Θεοτόκου, ενυπόγραφο νεανικό έργο του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου. Μητρόπολη των καθολικών είναι η Ευαγγελίστρια, τρίκλιτη βασιλική του 1829 που ακολουθεί τα ιταλικά πρότυπα, και μητρόπολη των ορθοδόξων είναι ο ναός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος του 1824, με μαρμάρινες κιονοστοιχίες, περίτεχνο τέμπλο και ξυλόγλυπτο επισκοπικό θρόνο.

Στο λιμάνι της Ερμούπολης βρίσκεται το νεοκλασικό κτίριο του Τελωνείου (1834), που σήμερα στεγάζει την Πινακοθήκη Κυκλάδων, και το εντυπωσιακής αρχιτεκτονικής Λοιμοκαθατήριο, όπου το 1860 δημιουργήθηκε η ναυπηγοεπισκευαστική βάση του Νεωρίου. Στην ίδια περιοχή βρίσκονται το Καρνάγιο και ο Ταρσανάς για τα ξύλινα αλιευτικά σκάφη.

Μεγάλη παράλειψη θα ήταν να μην επισκεφθείτε το μοναδικό στο είδος του Βιομηχανικό Μουσείο της Ερμούπολης, που περιλαμβάνει σπάνιο υλικό από τη βιομηχανική, ναυτική και εμπορική ζωή του νησιού. Στην αρχοντική Ερμούπολη ανθεί μια ζωηρή, πολύχρωμη και ελκυστική αγορά, με πολλά καταστήματα όλων των ειδών, αναρίθμητες επιλογές για τη διαμονή σας, ταβέρνες με παραδοσιακά φαγητά, πολλές επιλογές νυχτερινής ζωής και, βέβαια, το Καζίνο.

Ανω Σύρος

Στο λόφο του Αγίου Γεωργίου που δεσπόζει πάνω από την Ερμούπολη είναι χτισμένη η Ανω Σύρος, η μεσαιωνική πόλη του νησιού, που κατοικείται κυρίως από την καθολική κοινότητα. Ο περιηγητής που θα κατευθυνθεί από τη νεοκλασική Ερμούπολη προς την κυκλαδίτικη Ανω Σύρο μέσα σε λίγα λεπτά θα ταξιδέψει αιώνες στο χρόνο, καθώς ξαφνικά θα βρεθεί σε έναν τυπικό οχυρωμένο μεσαιωνικό οικισμό: μικρά σπιτάκια κολλητά το ένα στο άλλο σε κυκλική διάταξη, που αποτελούσαν το αμυντικό τείχος ενάντια στις πειρατικές επιδρομές, ακτινωτή ρυμοτομία με στενά ανηφορικά καλντερίμια με ψηλά σκαλοπάτια και άπειρες διακλαδώσεις, «στεγάδια» και «πορτοπούλες» - ένα οικιστικό σύνολο που καταπλήσσει και συναρπάξει τον επισκέπτη, που μετά από λίγο νιώθει ότι περπατά σε λαβύρινθο! Μόνο ένας δρόμος έχει κάπως μεγαλύτερο πλάτος, και εκεί σχηματίζεται το κέντρο του οικισμού (η πιάτσα), με τα μαγαζιά και τα κέντρα αναψυχής. Στο ψηλότερο σημείο του λόφου είναι χτισμένος ο καθεδρικός ναός του Αγίου Γεωργίου (ο Σαν Τζώρτζης) - οχυρωμένος ανατολικά με ψηλό τείχος και βορειοδυτικά με τη φυσική οχύρωση που εξασφαλίζει ο γκρεμός. Από εδώ, η θέα προς την Ερμούπολη και το λιμάνι είναι πανοραμική! Δίπλα στον ναό, στο κτήριο όπου παλαιότερα στεγαζόταν η Ιερατική Σχολή (1837), εκτίθεται το Ιστορικό Αρχείο της Καθολικής Επισκοπής Σύρου, με χειρόγραφα και σπάνια χειρόγραφα από τον 16ο αιώνα. Αλλά αξιοθέατα της Ανω Σύρου είναι η μονή των Καπουτσίνων με την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη (1635), η μονή των Ιησουϊτών με την εκκλησία της Παναγίας του Καρμήλου (1740) που διαθέτει βιβλιοθήκη με χιλιάδες βιβλία, ιστορικά έγγραφα, περγαμηνές και σπάνια χειρόγραφα, η εκκλησία της Αγίας Τριάδας και του Αγίου Νικολάου του Φτωχού (οι μοναδικές ορθόδοξες εκκλησίες της Ανω Σύρου), η έκθεση του Ιστορικού Αρχείου Ανω Σύρου, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, η έκθεση παραδοσιακών επαγγελμάτων και, βέβαια, το Μουσείο Μάρκου Βαμβακάρη, με προσωπικά αντικείμενα και μαρτυρίες του μεγάλου Συριανού δασκάλου της λαϊκής μουσικής, δίπλα στη φερώνυμη πλατεία που κοσμείται από την προτομή του. Στην Ανω Σύρο θα βρείτε ταβερνάκια και ρεμπέτικες γωνιές που μοιάζουν σαν να ξεπήδησαν από μian άλλη εποχή και προσφέρουν μαγευτική θέα.

Θρησκευτικά Μνημεία

Κοιμητήριο του Αγ. Γεωργίου: Έχει χαρακτηριστεί «υπαίθριο μουσείο», «κιβωτός ιστορικής ταυτότητας», καθώς και το «τελειότερο μουσείο της Ελλάδας». Επιτύμβιες πλάκες με γλυπτό διάκοσμο, έργα ελλήνων και ξένων γλυπτών. Εκτός από το ορθόδοξο νεκροταφείο, υπάρχουν επίσης καθολικό και αγγλικανικό νεκροταφείο.

Εκκλησίες

Η Σύρος διαθέτει αξιόλογες εκκλησίες, από τις οποίες οι κυριότερες είναι:

Η Μεταμόρφωση, η Μητρόπολη της Σύρου, η οποία χτίστηκε το 1824.

Ο Άγιος Νικόλαος (ο πλούσιος), στη συνοικία Βαπόρια, η Κοίμηση της Θεοτόκου, στη συνοικία Ψαριανά, η Καθολική εκκλησία Ευαγγελίστρια κ.ά..

Εκκλησίες θα συναντήσουμε επίσης σε όλα τα χωριά.

Μουσεία

Η Σύρος διαθέτει αξιόλογα μουσεία. Τα κυριότερα είναι:

Πανκυκλαδικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Στεγάζεται στο Δημαρχείο στην Ερμούπολη. Πυρήνα του αποτελεί η αρχαιολογική συλλογή από επιγραφές που συγκέντρωσε το 1834 ο Ιωάννης Κοκκώνης. Πλουτίστηκε με τα σημαντικά προϊστορικά ευρήματα της Χαλανδριανής. Στο μουσείο εκτίθενται επίσης γλυπτά της Ελληνιστικής και της Ρωμαϊκής εποχής, καθώς και επιγραφές και επιτύμβιες στήλες.

Πινακοθήκη Κυκλάδων

Από το 1994 η Πινακοθήκη λειτουργεί στις Αποθήκες Διαμετακόμισης και στεγάζει δικές της συλλογές και φιλοξενεί περιοδικές εκθέσεις.

Κοιμητήριο του Αγίου Γεωργίου

Το ορθόδοξο κοιμητήριο έχει χαρακτηριστεί «υπαίθριο μουσείο», «κιβωτός ιστορικής ταυτότητας», καθώς και το «τελειότερο νεοκλασικό μουσείο της Ελλάδας». Στο κοιμητήριο μπορεί κανείς να δει επιτύμβιες πλάκες με γλυπτό διάκοσμο, έργα ελλήνων και ξένων γλυπτών επηρεασμένων από το ρεύμα του Κλασικισμού.

Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης

Το Κέντρο Τεχνικού Πολιτισμού εποπτεύεται από το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος και από το Δήμο της Ερμούπολης. Στο Κέντρο ανήκει το Βιομηχανικό Μουσείο της Ερμούπολης. Το Μουσείο διαθέτει συλλογή παλαιών μηχανημάτων από τα εργοστάσια της Ερμούπολης και αρχείο προφορικών μαρτυριών.

Έκθεση παραδοσιακών επαγγελμάτων

Μουσείο του Δήμου Ανω Σύρου, που στεγάζει συλλογή εργαλείων και οικιακών συσκευών.

Μουσείο Μάρκου Βαμβακάρη

Στεγάζεται στην οικία του μεγάλου συριανού συνθέτη του ρεμπέτικου, η οποία ανακαινίστηκε το 1995. Η συλλογή του μουσείου περιλαμβάνει προσωπικά αντικείμενα και μαρτυρίες από τη ζωή του συνθέτη.

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Βρίσκεται στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου, δίπλα στο Δημαρχείο και περιλαμβάνει αντίγραφα του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή που συνδέονται με τα εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται στον ίδιο χώρο. Κατατοπιστικά κείμενα καθώς και πλούσιο εποπτικό υλικό συνοδεύουν τα εκθέματα.

Εκκλησιαστικό Μουσείο Ερμούπολης

Βρίσκεται στο ναό της Μεταμόρφωσης, περιλαμβάνει φορητές εικόνες και εκκλησιαστικά αντικείμενα.

Χωριά:

Η Ντελαγκράτσια ή Ποσειδωνία, από τις ωραιότερες παραθαλάσσιες περιοχές της Σύρου, υπήρξε το αγαπημένο θέρετρο των εύπορων Συριανών σε παλαιότερες εποχές και διατηρεί ακόμα σε άριστη κατάσταση τις επαύλεις και τα νεοκλασικά εκείνης της περιόδου. Είναι ανεπτυγμένη τουριστικά και έχει όμορφες παραλίες.

Ο Γαλησσάς είναι το πρώτο παραθαλάσσιο χωριό που αναπτύχθηκε τουριστικά στο νησί. Προσφέρεται για σχετικά ήσυχες διακοπές, και διαθέτει εξαιρετική θέα από το παρατηρητήριο του 4ου αιώνα, που βρίσκεται στην κορυφή του λόφου πάνω από το χωριό, μαζί με το ξωκλήσι της Αγίας Πακούς. Μαζί με την Ερμούπολη υπήρξε το σημαντικότερο αρχαϊκό και κλασσικό κέντρο της Σύρου.

Στα Χρούσα ανάμεσα σε πευκόφυτες εκτάσεις, διακρίνουμε εξοχικές κατοικίες παλιών επιφανών Συριανών, μεταξύ των οποίων και αυτή του Δ.Βαφιαδάκη (δήμαρχου της Ερμούπολης), Η επάυλη χτίστηκε το 1862 με την συμβολή ξένων ειδικών που συνετέλεσαν στην διαμόρφωση του χώρου.

Στον όρμο της Βάρης, ένα μικρό κλειστό κόλπο με αμμουδιά, που σπάνια έχει κύμα και τα τελευταία χρόνια γνωρίζει τουριστική ανάπτυξη, συναντάμε τους παλαιότερους προϊστορικούς οικισμούς του νησιού, του 4000-3000 π.χ. περίπου.